

Lexical Variation in the Thai Dialect of Samui Island by Speakers' Area of Residence and Age

Sirirat Choophan¹ and Kalaya Tingsbadh²

¹Graduate (Linguistics),

E-mail: ammyarts@hotmail.com

²Ph.D. (Phonetics and Linguistics),

Department of Linguistics, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

Abstract

This study aims at answering which sub-dialect the Thai dialect of Samui Island belongs to and to find out whether the Koh Samui dialect is a hybrid variety in a more general sense. The study also investigates lexical variation in the dialect of Samui Island by area of residence and age group. 140 informants were interviewed, 20 from each of the 7 tambons of Amphoe Koh Samui, informants belong to 2 age group. 10-20 years old and 60-70 years old. The researcher collected data on location at Amphoe Koh Samui, Suratthani using the interviewing technique. The questionnaire contains 200 semantic units. They belong to 4 groups - 50 semantic units per group. The semantics units in each group were selected with different objectives in mind : the first group - usage of the lexical items that are commonly used in all 4 main Thai dialects; the second group - usage of the lexical items that vary between western southern Thai and eastern southern Thai; the third group - usage of the lexical items that are commonly used in southern Thai; and the fourth group - usage of the lexical items that are used only in the Koh Samui dialect. The finding shows that both western southern Thai and eastern southern Thai lexical items occur in the Koh Samui dialect, The western southern Thai lexical items are more numerous than eastern southern Thai ones. The Koh Samui dialect is hybrid in a more general sense as it contains all of the following types of lexical items: those that are commonly used in all 4 main Thai dialects, those that are used in western southern Thai, those that are used in eastern southern Thai, those that are commonly used in southern Thai, those that are used only in the Koh Samui dialect, those that are used in standard Thai, and those that cannot be classified. The hybrid character of the Koh Samui dialect exists in all 7 tambons and in both age groups. The two age groups differ significantly in their lexical usage (at .001 level), the younger informants use more standard Thai lexical items than the older informants. However, the informants of the 7 tambons including the ones inside and outside the tourist areas do not differ in their lexical usage.

Keywords: dialectology, lexical variation, southern Thai, Koh Samui dialect, age group

Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities 12(3) Jul. - Sep. 2006: 329-346

รับต้นฉบับ 2 กุมภาพันธ์ 2549 ปรับปรุง-แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 21 เมษายน 2549

รับลงตีพิมพ์ 19 พฤษภาคม 2549

การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด

ศิริรัตน์ ชูพันธ์¹ และกัลยา ดิงสภักดิ์, ม.ร.ว.²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท (ภาษาศาสตร์),

E-mail: ammyarts@hotmail.com

²Ph.D.(Phonetics and Linguistics), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำตอบว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นส่วนหนึ่งของภาษาถิ่นย่อยใด โดยศึกษาจากการใช้คำศัพท์ เป็นภาษาลูกผสมในความหมายที่กว้างขึ้นหรือไม่อย่างไร และวิเคราะห์การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และรุ่นอายุของผู้พูด จำนวนผู้บอกภาษาในงานวิจัยนี้มีทั้งหมด 140 คน จากทุกตำบลในอำเภอเกาะสมุยจำนวน 7 ตำบล ผู้บอกภาษาตำบลละ 20 คน แบ่งออกเป็น 2 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุ 10-20 ปี และรุ่นอายุ 60-70 ปี เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี งานวิจัยนี้ใช้หน่วยอรรถทั้งสิ้น 200 หน่วยอรรถ โดยแบ่งหน่วยอรรถออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 50 หน่วยอรรถ เพื่อศึกษาคำศัพท์ที่ต่างประเภทกัน ได้แก่ หน่วยอรรถกลุ่มที่ 1 เป็นหน่วยอรรถสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น หน่วยอรรถกลุ่มที่ 2 เป็นหน่วยอรรถสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก หน่วยอรรถกลุ่มที่ 3 เป็นหน่วยอรรถสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป และหน่วยอรรถกลุ่มที่ 4 เป็นหน่วยอรรถสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย

ผลการวิจัยแสดงว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก โดยใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก นอกจากนี้ยังพบว่า ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาลูกผสมในความหมายกว้าง กล่าวคือ ผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์หลายประเภทปะปนกัน ได้แก่ คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน และใช้คำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้ด้วย นอกจากนี้พบว่า การใช้ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในระดับตำบลและรุ่นอายุมีลักษณะเป็นภาษาลูกผสมในทุกกรณี ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยมีความแตกต่างกันในระดับรุ่นอายุแต่ไม่มีความแตกต่างกันในระดับตำบล กล่าวคือ ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.001 และพบว่าคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยที่ใช้ในตำบลต่างๆ ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งตำบลที่มีนักท่องเที่ยวมากและตำบลที่มีนักท่องเที่ยวน้อย

คำสำคัญ: การแปรของคำศัพท์ ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุย ภาษาไทยถิ่นใต้ รุ่นอายุ วิทยาภาษาถิ่น

บทนำ

นักวิชาการแบ่งภาษาไทยถิ่นได้ออกเป็น 2 ภาษาถิ่นย่อย* คือ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกหรือภาษาไทยถิ่นใต้เขต 1 ซึ่งใช้พูดกันในบริเวณจังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนอง ชุมพร สุราษฎร์ธานี และภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกหรือภาษาไทยถิ่นใต้เขต 2 ซึ่งใช้พูดกันในบริเวณจังหวัดตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส (ภิญโญ จิตต์ธรรม (2513), เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์ (2531) และอัครา บุญทิพย์ (2535))

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีผู้ศึกษาการกระจายของภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ไว้อย่างละเอียดแล้วหลายจังหวัด ทั้งเรื่องของวรรณยุกต์และคำศัพท์ บริเวณที่ผู้วิจัยสนใจมากคือ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากงานวิจัยทางด้านวรรณยุกต์หลายเรื่องแสดงให้เห็นว่าภาษาเกาะสมุยมีลักษณะแตกต่างจากบริเวณใกล้เคียง (Brown, 1965 Diller, 1976 และธีระพันธ์ และคณะ, 2521) ส่วนของคำศัพท์นั้นมิงานวิจัยของ ดวงใจ เอช (2529) ที่ศึกษาเรื่องภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช และพบว่าแนวแบ่งเขตภาษาที่สำคัญอยู่ที่บริเวณเส้นแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทั้งสอง ในส่วนของอำเภอเกาะสมุยนั้นงานวิจัยของดวงใจแสดงให้เห็นว่าคำศัพท์บางคำเหมือนกับที่ใช้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และคำศัพท์บางคำเหมือนกับที่ใช้ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในขณะที่คำศัพท์บางคำมีการใช้คำศัพท์เฉพาะที่ไม่เหมือนถิ่นอื่น

ผู้วิจัยทำรายงานวิจัยประกอบรายวิชา 2209657 วิทยาภาษาถิ่น เรื่องการแปรทางด้านคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ 6 ถิ่น ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอเกาะสมุย และอำเภอดอนสัก ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอลิซลและอำเภอขนอม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า อำเภอเมือง อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอดอนสัก ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการใช้คำศัพท์เหมือนภาษาถิ่นสุราษฎร์ธานี ส่วนอำเภอขนอม และอำเภอลิซล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการใช้คำศัพท์เหมือนภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช ในขณะที่

อำเภอเกาะสมุย มีการใช้คำศัพท์ปะปนกันทั้ง 2 ถิ่น และมีการใช้คำศัพท์เฉพาะถิ่นด้วย ผลจากรายงานวิจัยนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจภาษาถิ่นสมุยเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสนใจมี 3 ประเด็น ประเด็นแรก คือภาษาถิ่นสมุยเป็นภาษาถิ่นย่อยกลุ่มใดในภาษาไทยถิ่นใต้ เป็นภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก หรือเป็นภาษาลูกผสม (hybrid language)

ประเด็นที่สอง ผู้วิจัยต้องการศึกษาการแปรระหว่างตำบลต่าง ๆ ในอำเภอเกาะสมุย เนื่องจากบนเกาะสมุยมีผู้คนจากต่างถิ่นเข้าไปอาศัยอยู่ทุกตำบลทำให้ชาวสมุยมีการติดต่อสื่อสารกับผู้พูดถิ่นอื่น ๆ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าภาษาถิ่นสมุยตามตำบลต่าง ๆ มีการแปรทางด้านคำศัพท์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ประเด็นสุดท้าย ผู้วิจัยต้องการศึกษาการแปรตามรุ่นอายุของผู้พูด เนื่องจากการที่เกาะสมุยเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย มีผู้คนมากมายจากทุกมุมโลกและจากทั่วทุกภาคในประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวหรือเข้ามาตั้งหลักแหล่งทำมาหากิน รวมทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หรือสื่อทางอินเทอร์เน็ต ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาทั้งสิ้น ผู้พูดรุ่นเด็กส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะรับความทันสมัยและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้มากกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้พูดรุ่นเด็กอาจจะมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น ในขณะที่ผู้พูดรุ่นผู้ใหญ่ น่าจะยังคงใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาเฉพาะถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์การใช้คำศัพท์เพื่อตัดสินว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาถิ่นย่อยใดของภาษาไทยถิ่นใต้
2. วิเคราะห์การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาลูกผสม (hybrid language) เพราะมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทย

* ดูภาพที่ 1

ถิ่นใต้ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยและภาษาไทยมาตรฐาน

2. คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยที่ใช้ในตำบลต่าง ๆ แตกต่างกัน กล่าวคือ มีแนวโน้มการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยและภาษาไทยมาตรฐานไม่เท่ากัน

3. ผู้พูดอายุน้อยใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าผู้พูดอายุมาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หน่วยอรรถ คือ หน่วยทางความหมายซึ่งแทนด้วยคำศัพท์ตั้งแต่ 1 คำขึ้นไป

2. ภาษาลูกผสม นิยามความหมายของภาษาลูกผสมสำหรับงานวิจัยนี้มี 2 แนว คือ ความหมายแคบและความหมายกว้าง ความหมายแคบ เป็นวิธภาษาที่ใช้ทั้งคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกปะปนกัน ส่วนความหมายกว้าง เป็นวิธภาษาที่ใช้คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยและคำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานปะปนกัน ในความหมายแคบเป็นนิยามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นก่อนที่จะเริ่มศึกษาภาษาไทยถิ่นเกาะสมุย ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของงานวิจัยนี้ แต่เมื่อได้ศึกษาแล้วพบว่าต้องขยายนิยามภาษาลูกผสมเป็นความหมายกว้างซึ่งเป็นเนื้อหาของงานวิจัยนี้

3. คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น คือ คำศัพท์ที่ผู้พูดภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่นใช้ร่วมกัน กล่าวคือ ผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้ ใช้พูดโดยเป็นคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายได้ถูกต้องตรงกัน โดยตรวจสอบจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) พจนานุกรมลานนา-ไทย (มณี พยอมยงค์, 2534) พจนานุกรมภาษาอีสาน-ไทยกลาง(สำลี รักสุทธี, 2544) และใช้พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ (สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2525)

4. คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก คำศัพท์ที่ปรากฏในผลงานวิจัยของประภาพรรณ เสนิดันติกุล

(2528) ใช้พูดโดยผู้บอกภาษาตัวแทนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก

5. ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก คำศัพท์ที่ปรากฏในผลงานวิจัยของประภาพรรณ เสนิดันติกุล (2528) ใช้พูดโดยผู้บอกภาษาตัวแทนจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นจังหวัดที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก

6. คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป คำศัพท์ที่ปรากฏว่าใช้พูดกันในบริเวณภาคใต้ โดยตรวจสอบจากพจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ (สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2525)

7. คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย คำศัพท์ที่ปรากฏว่าใช้พูดกันในบริเวณอำเภอเกาะสมุยเท่านั้น และไม่พบว่ามีการใช้โดยผู้พูดภาษาไทยถิ่นที่อื่น

8. คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน คำศัพท์ที่ปรากฏว่าใช้พูดกันในบริเวณภาคกลาง โดยตรวจสอบจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525)

9. คำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้ คำศัพท์ที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับใด ๆ ทั้งสิ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนต่าง ๆ อันประกอบด้วย การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล การคัดเลือกผู้บอกภาษา การเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งประกอบด้วย การคัดเลือกหน่วยอรรถ การสร้างแบบสอบถามและการเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเก็บข้อมูลภาคสนาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล

งานวิจัยนี้ศึกษาการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด ในส่วนของถิ่นที่อยู่ของผู้พูดนั้นผู้วิจัยกำหนดตำบลเป็นพื้นที่ย่อยของงานวิจัย เกาะสมุยประกอบไปด้วยตำบลทั้งสิ้น 7 ตำบล ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีพื้นที่ย่อย 7 พื้นที่ ได้แก่ ตำบลอ่างทอง ตำบลแม่่น้ำ ตำบลบ่อผุด ตำบลมะเร็ด ตำบลหน้าเมือง ตำบลตลิ่งงามและตำบลลิปะน้อย

ในแต่ละตำบลผู้วิจัยจะคัดเลือกจุดเก็บข้อมูลโดยการถามชาวบ้าน 10 คนว่า "คุณคิดว่าการใช้ภาษา

ไทยถิ่นเกาะสมุยของหมู่บ้านใดในตำบลนี้ที่มีลักษณะดั้งเดิมและแสดงให้เห็นถึงความเป็นชาวเกาะสมุยอย่างแท้จริง" ผู้วิจัยจะเลือกหมู่บ้านที่ชาวบ้านให้คำตอบตรงกันมากที่สุดเป็นจุดเก็บข้อมูล และจะบันทึกรายชื่อหมู่บ้านที่มีอันดับรองลงมาไว้ด้วย เพื่อเป็นจุดเก็บข้อมูลสำรองในกรณีที่ไม่สามารถหาผู้บอกภาษาตามคุณสมบัติที่ต้องการได้ครบในหมู่บ้านแห่งแรก

การคัดเลือกผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยกำหนดจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมด 140 คน หนึ่ง งานวิจัยนี้มีความสัมพันธ์กับงานวิจัยเรื่อง "วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้เกาะสมุย: การแปรตามอายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด" ของสุนิสา กิตติวงษ์ประทีป (กำลังดำเนินการวิจัย) สุนิสาเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาทั้งหมด 42 คน จากจุดเก็บข้อมูล 7 จุด จุดเก็บข้อมูลละ 6 คน (รุ่นอายุ 10-20 ปี 3 คน และรุ่นอายุ 60-70 ปี 3 คน) ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษากลุ่มนี้ด้วย กล่าวคือ ในจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมด 140 คน ที่ผู้วิจัยเลือกมานั้นจะมีผู้บอกภาษาจำนวน 42 คน ซึ่งเป็นผู้บอกภาษาคนเดียวกันกับสุนิสา เพื่อให้ได้ข้อสรุปทั้งทางด้านคำศัพท์และวรรณยุกต์ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์และสรุปร่วมกันว่าแนวโน้มหรือทิศทางการใช้ภาษาของชาวเกาะสมุยเป็นไปในลักษณะใดในภาพรวม

คุณสมบัติของผู้บอกภาษาในงานวิจัยนี้มีดังนี้

1. ในแต่ละจุดเก็บข้อมูลใช้ผู้บอกภาษา 20 คน โดยแบ่งผู้บอกภาษาออกเป็น 2 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุ 10-20 ปี และรุ่นอายุ 60-70 ปี
2. ไม่จำกัดเพศ ผู้วิจัยเลือกผู้บอกภาษา ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยพยายามให้ในแต่ละกลุ่มอายุ ประกอบด้วยผู้บอกภาษาเพศชายและเพศหญิงในจำนวนที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด
3. ผู้บอกภาษาเป็นผู้ที่เกิด เติบโตและอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้น ไม่เคยออกไปอาศัยที่อื่นเกิน 1 ปี เพื่อผู้บอกภาษาจะได้เป็นผู้ที่ไม่เคยได้รับอิทธิพลในการใช้ภาษาจากถิ่นอื่นและสามารถเป็นตัวแทนของท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ได้อย่างดี
4. ผู้บอกภาษากลุ่มอายุเดียวกัน เพศเดียวกัน ต้องไม่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันเนื่องจากผู้บอกภาษา

เพศเดียวกัน ที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน และอาศัยในครัวเรือนเดียวกัน ย่อมต้องมีการใช้ภาษาที่ไม่ต่างกันอยู่แล้ว ผู้วิจัยต้องการกระจายผู้บอกภาษาให้มากที่สุดเพื่อจะได้ภาษาของจุดเก็บข้อมูลจริง ๆ

5. ไม่จำกัดการศึกษา และอาชีพ
6. ผู้บอกภาษาใช้ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในชีวิตประจำวันกับบุคคลในครอบครัว
7. เป็นผู้ที่มิไหวพริบดีและคล่องแคล่วว่องไวในการตอบคำถาม อีกทั้งยินดีและเต็มใจให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วย

การเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การคัดเลือกหน่วยอรรถ

งานวิจัยนี้มีสมมติฐานว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาลูกผสม เพราะมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาษาเฉพาะถิ่น เกาะสมุยและภาษาไทยมาตรฐาน สมมติฐานดังกล่าวได้มาจากงานที่ผู้วิจัยทำรายงานวิจัยประกอบรายวิชา 2209657 วิทยาภาษาถิ่น และจากการทบทวนวรรณกรรมในการเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ผู้วิจัยพบว่าไม่สามารถใช้หน่วยอรรถเพียงกลุ่มเดียวเพื่อแสดงลักษณะความเป็นภาษาลูกผสมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคัดเลือกหน่วยอรรถ 4 กลุ่ม กลุ่มละ 50 หน่วยอรรถ เพื่อศึกษาคำศัพท์ต่างประเภทกันดังนี้

หน่วยอรรถกลุ่มที่ 1 หน่วยอรรถสำหรับศึกษาภาษาไทย 4 ถิ่น ผู้วิจัยคัดเลือกหน่วยอรรถที่ผู้พูดภาษาไทยทั้ง 4 ถิ่น ได้แก่ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยถิ่นใต้ใช้คำศัพท์เหมือนกันจำนวน 50 หน่วยอรรถ โดยผู้วิจัยใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) เพื่อตรวจสอบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง ใช้พจนานุกรมลานนา-ไทย (มณี พยอมยงค์, 2534) ตรวจสอบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ ใช้พจนานุกรมภาษาอีสาน-ไทยกลาง (2544) ตรวจสอบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน และใช้พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ (สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2525) เพื่อตรวจสอบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ หน่วยอรรถกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นคำศัพท์พื้นฐานทั่วไป เช่น คำศัพท์ที่เป็นหมวดคำเกี่ยวกับอวัยวะ ส่วนต่าง ๆ ของพืช ชื่อสัตว์

ตาราง 1 ตัวอย่างหน่วยอรรถและศัพท์กลุ่มที่ 1 : หน่วยอรรถสำหรับศึกษาภาษาไทย 4 ถิ่น

ลำดับที่	หน่วยอรรถ	คำศัพท์ภาษาไทย ถิ่นกลาง	คำศัพท์ภาษาไทย ถิ่นเหนือ	คำศัพท์ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	คำศัพท์ภาษาไทย ถิ่นใต้
1	'มือ'	มือ	มือ	มือ	มือ
2	'ปีก'	ปีก	ปีก	ปีก	ปีก
3	'เปลือก'	เปลือก	เปลือก	เปลือก	เปลือก
4	'ราก'	ราก	ราก	ราก	ราก
5	'หนาม'	หนาม	หนาม	หนาม	หนาม
6	'หวี'	หวี	หวี	หวี	หวี
7	'ช้อน'	ช้อน	ช้อน	ช้อน	ช้อน
8	'แก้ว'	แก้ว	แก้ว	แก้ว	แก้ว
9	'นก'	นก	นก	นก	นก
10	'หวาน'	หวาน	หวาน	หวาน	หวาน
11	'เทียน'	เทียน	เทียน	เทียน	เทียน
12	'รวย'	รวย	รวย	รวย	รวย
13	'คร้ว'	คร้ว	คร้ว	คร้ว	คร้ว
14	'รถ'	รถ	รถ	รถ	รถ
15	'วัด'	วัด	วัด	วัด	วัด

รสชาติ คำบอกขนาด ของใช้ทั่วไป เป็นต้น

ข้อมูลในตาราง 1 เพื่อแสดงตัวอย่างหน่วยอรรถและศัพท์ที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาใช้เป็นหน่วยอรรถกลุ่มที่ 1 ในงานวิจัยนี้ เป็นหน่วยอรรถที่มีการใช้คำศัพท์เหมือนกันทั้ง 4 ถิ่นทั่วประเทศ

หน่วยอรรถกลุ่มที่ 2 หน่วยอรรถสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ผู้วิจัยคัดเลือกหน่วยอรรถกลุ่มนี้จากผลงานวิจัยเรื่อง "การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา" (ประภาพรณ, 2528) ผู้วิจัยคัดเลือกหน่วยอรรถที่ใช้แทนด้วยคำซึ่งแตกต่างกันระหว่างภาษาสุราษฎร์ธานีและภาษานครศรีธรรมราช ได้จำนวนทั้งสิ้น 226 หน่วยอรรถ ผู้วิจัยต้องการคัดเลือก 50 หน่วยอรรถ โดยเน้นหน่วยอรรถที่มีความแตกต่างทางด้านคำศัพท์และสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างสะดวก

ข้อมูลในตาราง 2 แสดงตัวอย่างหน่วยอรรถและศัพท์ที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาใช้เป็นหน่วยอรรถกลุ่มที่ 2 ในงานวิจัยนี้เป็นหน่วยอรรถที่มีการใช้คำศัพท์แตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งใช้ภาษา

ไทยถิ่นใต้ตะวันตกและจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก

หน่วยอรรถกลุ่มที่ 3 หน่วยอรรถสำหรับศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ผู้วิจัยคัดเลือกหน่วยอรรถกลุ่มนี้จากผลงานวิจัยของประภาพรณ (2528) โดยผู้วิจัยคัดเลือกหน่วยอรรถที่ผู้บอกภาษาทั้ง 3 คนจากงานวิจัยของประภาพรณ (2528) ให้ข้อมูลเป็นคำศัพท์คำเดียวกัน โดยตรวจสอบจากพจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ (สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2525) และเป็นคำที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานอย่างชัดเจน ผู้วิจัยต้องการคัดเลือก 50 หน่วยอรรถ โดยเน้นรูปแปรที่มีความแตกต่างทางด้านคำศัพท์และสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างสะดวก

ข้อมูลในตาราง 3 เพื่อแสดงตัวอย่างหน่วยอรรถและศัพท์ที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาใช้เป็นหน่วยอรรถกลุ่มที่ 3 ในงานวิจัยนี้เป็นหน่วยอรรถที่มีการใช้คำศัพท์แตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปและภาษาไทยมาตรฐาน

ตาราง 2 ตัวอย่างหน่วยอรรถและศัพท์กลุ่มที่ 2 หน่วยอรรถสำหรับศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก

ลำดับที่	หน่วยอรรถ	คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก (สุราษฎร์ธานี)	คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก (นครศรีธรรมราช)
1	'เสวียนรองหม้อ'	เตี่ยวหม้อ	ซานหม้อ
2	'ส้อมไก่'	กรงตราด	ท้อมไก่
3	'กระสุนดิน'	ลูกสุน	ลูกนู
4	'แกงไตปลา'	แกงซิปลา	แกงฟุงปลา
5	'ข้าวต้มมัด'	ต้มมัด	เหนียวห่อกล้วย
6	'ฝรั่ง'	ย่าหมู	ชมพู
7	'มันแกว'	มันราก	หัวถั่ว
8	'หญ้าเจ้าชู้'	หญ้าช้ไทรย	หญ้าเตย
9	'กระเจี๊ยบ'	แลนเลี้ยว	ส้มหงส์
10	'ครีบ'	โดง	แล็ด
11	'แมลงสาบ'	แมงสาบ	แมงแปะ
12	'เป็นหว'	หวังเหวิด	ซ็อง
13	'ปัจจุบัน'	อยู่เครง	เทียมอยู่
14	'เขม่า'	มีดหม้อ	แหมิ่งผรา
15	'ตะกอน'	กอน	หมวน

ตาราง 3 ตัวอย่างหน่วยอรรถและศัพท์กลุ่มที่ 3 : หน่วยอรรถสำหรับศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป

ลำดับที่	หน่วยอรรถ	คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป	คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน
1	'กะลา'	พรก	กะลา
2	'กระต่าย'	เหล็กชูด	กระต่าย
3	'เขียง'	ดานเจียง	เขียง
4	'ละมุด'	มุดหรั่ง	ละมุด
5	'เงือกวีย'	วันดำ	เงือกวีย
6	'ขว้าง'	ซัด	ขว้าง
7	'ป่าช้า'	เปลว	ป่าช้า
8	'ปิ่นโต'	ซัน	ปิ่นโต
9	'เข็น'	รุน	เข็น
10	'ผักเขียว'	ซึพรั	ผักเขียว
11	'ผักทอง'	น้ำเต้า	ผักทอง
12	'เข็มขัด'	สายเอว	เข็มขัด
13	'หิว'	เนื่อย	หิว
14	'ไก่อ'	เว	ไก่อ
15	'จัด'	ด็บ	จัด

ตาราง 4 ตัวอย่างหน่วยอรรถและศัพท์กลุ่มที่ 4: หน่วยอรรถสำหรับศึกษาภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย

ลำดับที่	หน่วยอรรถ	คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย	คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป	คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน
1	'ผ้าขาวม้า'	ผ้าห่ม	ผ้าซีกอาบ	ผ้าขาวม้า
2	'กรรไกร'	ไตรบวง	ไกร	กรรไกร
3	'ผ้าขนหนู'	ผ้ายี่โป๊ะ	ผ้าขนหนู	ผ้าขนหนู
4	'ม้านั่ง'	บันปี	ดานม้า	ม้านั่ง
5	'ลูกโป่ง'	ลูกเป่า	ลูกโป่ง	ลูกโป่ง
6	'ตะเกียงเจ้าพายุ'	เกียงอิดตา	เกียงเจ้าพายุโยะ	ตะเกียงเจ้าพายุ
7	'บัตรเชิญ'	เคียบ	บัตร	บัตรเชิญ
8	'ปาห้องโก๋'	คักวย	กวยฉก	ปาห้องโก๋
9	'ขนมลอดช่อง'	หนมแร้ง	ลอดช่อง	ขนมลอดช่อง
10	'น้ำแข็งไส'	น้ำแข็งซิด	น้ำแข็งซูด	น้ำแข็งไส
11	'วุ้นเส้น'	เส้นหนม	ดงหน	วุ้นเส้น
12	'เม็ดมะม่วงหิมพานต์'	ม่วงทูนหน่วย	ม่วงเล็ดล่อ	เม็ดมะม่วงหิมพานต์
13	'ใบกะเพรา'	ใบเกา	ใบเพรา	ใบกะเพรา
14	'ใบโหระพา'	ใบราเซ้	ใบโหมพา	ใบโหระพา
15	'ตะลิงปลิง'	มุงมั่ง	ลิ่งปั้ง	ตะลิงปลิง

หน่วยอรรถกลุ่มที่ 4 หน่วยอรรถสำหรับศึกษาภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย ผู้วิจัยใช้วิธีการสอบถามและสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาซึ่งเป็นเจ้าของภาษาชาวเกาะสมุย ผู้วิจัยถามเกี่ยวกับคำศัพท์ที่คิดว่าเป็นคำศัพท์ที่ใช้เฉพาะถิ่นเกาะสมุย โดยใช้คำถามว่า "ท่านคิดว่าคำศัพท์คำใดที่ท่านใช้ในชีวิตประจำวันเป็นคำศัพท์เฉพาะถิ่นสมุย" ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์จากผู้บอกภาษาชาวเกาะสมุย 20 คน ได้คำศัพท์ที่ชาวเกาะสมุยคิดว่าเป็นคำศัพท์เฉพาะถิ่นเกาะสมุย 75 คำ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำคำศัพท์ที่ได้เหล่านั้นไปทดลองถามผู้บอกภาษาที่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในชีวิตประจำวัน แต่ไม่ใช่ชาวเกาะสมุย ได้แก่ ผู้บอกภาษาที่อยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี, อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช, อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร, อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จำนวน 20 คน มีผู้บอกภาษารุ่นอายุมากบางคนสามารถให้ความหมายของคำศัพท์บางคำได้ แต่ทุกคนบอกว่าเพียงทราบความหมายเท่านั้นไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจึงคัดเลือกเฉพาะหน่วยอรรถที่ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ไม่ทราบความหมายและไม่เคยได้ยินคำศัพท์เหล่านั้นมาก่อนทั้งสิ้นจำนวน 50 หน่วยอรรถ และนำมาใช้ในงาน

วิจัยนี้

ข้อมูลในตาราง 4 เพื่อแสดงตัวอย่างหน่วยอรรถและศัพท์ที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาใช้เป็นหน่วยอรรถกลุ่มที่ 4 ในงานวิจัยนี้ เป็นหน่วยอรรถที่มีการใช้คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยซึ่งเป็นคำศัพท์ที่มีความแตกต่างกับคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปและภาษาไทยมาตรฐาน

การสร้างแบบสอบถาม

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นแบบสอบถามประวัติของผู้บอกภาษา ส่วนที่เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยของผู้บอกภาษา และส่วนที่เป็นแบบสอบถามการใช้คำศัพท์ของผู้บอกภาษา

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามประวัติของผู้บอกภาษาบันทึกประวัติของผู้บอกภาษา ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล เพศ อายุ ภูมิลำเนาเกิด ภูมิลำเนาปัจจุบัน การย้ายถิ่นแบบสอบถามส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บอกภาษาทุกคนมีคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยของผู้บอกภาษา ซึ่งผู้วิจัยเสริมเข้ามาเพื่อนำผลการประเมินทัศนคติของผู้บอกภาษาใช้ในการอภิปรายในตอนท้ายเท่านั้น

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการใช้คำศัพท์ประกอบด้วยหน่วยวรรค 200 หน่วยวรรค ผู้วิจัยแบ่งหน่วยวรรคออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 50 หน่วยวรรค และเพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามสำหรับจัดบันทึกคำตอบสำหรับผู้บอกภาษาทั้งหมด 140 คน

การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อความรวดเร็ว และสะดวกในการเก็บข้อมูล ทั้งนี้งานวิจัยนี้ใช้หน่วยวรรคในการเก็บข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 200 หน่วยวรรค สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาโดยใช้เครื่องมือประกอบการเก็บข้อมูล 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 ใช้รูปภาพประกอบการเก็บข้อมูล

รูปแบบที่ 2 ใช้วัสดุสิ่งของจริงประกอบการเก็บข้อมูล

รูปแบบที่ 3 ใช้คำถาม คำอธิบายประกอบการเก็บข้อมูล ในกรณีที่ไม่สามารถหาของจริงหรือรูปภาพมาแสดงได้

เก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือประกอบการเก็บข้อมูลรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 เนื่องจากการใช้รูปภาพหรือของจริงมาแสดงประกอบการเก็บข้อมูลนั้นเป็นสิ่งที่ชัดเจน และทำให้ผู้บอกภาษาไม่สับสนหรือคิดไปถึงสิ่งอื่น อีกทั้งยังช่วยให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็วด้วย โดยผู้วิจัยเพียงแต่ถามว่า "คุณเรียกสิ่งนี้ว่าอะไร" จากนั้นจึงจัดบันทึกคำตอบที่ได้จากผู้บอกภาษา แต่ถ้าหากไม่มีรูปภาพหรือของจริงมาแสดงแล้วผู้วิจัยถามคำถามว่า ดอกไม้อะไรที่มีสีเหลือง ดอกหอม มีกลีบบาง ๆ ผู้บอกภาษาอาจคิดถึงดอกจำปีหรือดอกจำปาได้ ทั้งที่จริงแล้วผู้วิจัยต้องการถามถึงดอกกระดังงาเป็นต้น สำหรับคำถามทุกข้อนั้นผู้วิจัยจะถามเพื่อให้ผู้บอกภาษาตอบเป็นคำศัพท์ที่ผู้บอกภาษาใช้พูดมาก

ที่สุดในชีวิตประจำวัน และหากว่าหน่วยวรรคใดผู้บอกภาษามีคำศัพท์ที่ใช้มากกว่า 1 คำ ผู้วิจัย จะขอให้ผู้บอกภาษาบอกให้หมดทุกคำด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 3 ครั้ง ครั้งแรกเก็บข้อมูลที่ตำบลอ่างทองและตำบลแม่น้ำ ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2547 ครั้งที่สองเก็บข้อมูลที่ตำบลบ่อผุดและตำบลมะเร็ด ในเดือนมิถุนายนและครั้งที่สามผู้วิจัยเก็บข้อมูลที่ตำบลหน้าเมือง ตำบลตลิ่งงามและตำบลลิปะน้อย ในเดือนกรกฎาคม

ผู้วิจัยใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ทั้งนี้เพราะต้องการสร้างความคุ้นเคยและความเป็นกันเองกับผู้บอกภาษา ผู้บอกภาษาสามารถทำความเข้าใจต่อคำถามของแต่ละหน่วยวรรคก่อนที่จะให้คำตอบแก่ผู้วิจัย ดังนั้น จึงมั่นใจได้ว่าข้อมูลที่ไดมานี้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นคำศัพท์ที่ผู้บอกภาษาใช้ในชีวิตประจำวัน

ในลำดับแรกของการเก็บรวบรวมข้อมูล จะสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติและทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยของผู้บอกภาษาแต่ละคน จากนั้นจะให้ผู้บอกภาษาดูรูปภาพหรือของจริงที่ใช้ประกอบการเก็บข้อมูลสำหรับหน่วยวรรคทั้งหมด โดยใช้คำถามว่า "คุณเรียกสิ่งนี้ว่าอะไร" ในกรณีที่ไม่สามารถหารูปภาพหรือของจริงมาแสดงได้จะอ่านคำถามหรือคำอธิบายหน่วยวรรคแต่ละหน่วยวรรคให้ผู้บอกภาษาฟัง เมื่อได้คำตอบจากผู้บอกภาษาผู้วิจัยจะจัดบันทึกคำตอบลงในแบบสอบถามที่เตรียมไว้สำหรับผู้บอกภาษาทุกคน

การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลครบตามจำนวนผู้บอกภาษาที่กำหนดไว้แล้ว จึงประมวลผลข้อมูลโดยนำคำตอบของผู้บอกภาษาทั้งหมดมาจัดกลุ่มโดยพิจารณาว่าเป็นคำศัพท์ประเภทใด หากพบคำตอบที่มีคุณสมบัติไม่ตรงกับคำศัพท์ประเภทใดเลย จะตัดสินใจให้คำตอบนั้นอยู่ในกลุ่มของคำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้ เมื่อประมวลผลข้อมูลทั้งหมดจนครบแล้ว จึงบันทึกข้อมูลที่ได้จากผู้บอกภาษา

* เวลาสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้คำเรียกขานที่เหมาะสม เช่น ลุง, ป้า, น้อง เป็นต้น

ลงในตารางโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยแยกบันทึกข้อมูลของผู้บอกภาษาจากแต่ละตำบลและแต่ละรุ่นอายุ เพื่อความสะดวกในการประมวลผลข้อมูลได้แยกบันทึกไว้เป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 รายละเอียดของผู้บอกภาษา เป็นการบันทึกข้อมูลแสดงรายละเอียดของผู้บอกภาษาแต่ละคน ในแต่ละจุดเก็บข้อมูล ซึ่งแสดงชื่อ เพศ อายุ ที่อยู่ และคำตอบแสดงทัศนคติ

ส่วนที่ 2 คำตอบของผู้บอกภาษา เป็นการบันทึกข้อมูลแสดงคำตอบของผู้บอกภาษาแต่ละคนในแต่ละจุดเก็บข้อมูล เพื่อความสะดวกในการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการกำหนดรหัสแทนค่าข้อมูลต่าง ๆ เพื่อง่ายต่อการจำแนกลักษณะข้อมูล โดยใช้รหัสเป็นตัวย่อภาษาไทยแทนประเภทของคำศัพท์ และใช้ตัวเลขแทนตำบล ดังนี้

ประเภทของคำศัพท์

- 4ถ = คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น
- ดต = คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก
- ดอ = คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก
- ดท = คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป
- ส = คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย
- มฐ = คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน
- จม = คำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้

ตำบล

- 1 = ตำบลอ่างทอง
- 2 = ตำบลแม่่น้ำ
- 3 = ตำบลบ่อผุด
- 4 = ตำบลมะเร็ด
- 5 = ตำบลหน้าเมือง
- 6 = ตำบลตลิ่งงาม
- 7 = ตำบลลิปะน้อย

การวิเคราะห์เป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ภาพรวมเพื่อศึกษาความเป็นภาษาลูกผสมของภาษาไทยถิ่นเกาะสมุย (วิเคราะห์โดยไม่จำแนกตามกลุ่มหน่วยย่อย) แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความเป็นลูกผสมของภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในภาพรวม

ส่วนที่ 2 ความเป็นลูกผสมของภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในระดับตำบล

ส่วนที่ 3 ความเป็นลูกผสมของภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในระดับรุ่นอายุ

ส่วนที่ 4 ความเป็นลูกผสมของภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในระดับตำบลและรุ่นอายุ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่มหน่วยย่อย แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์การใช้คำศัพท์โดยจำแนกตามกลุ่มหน่วยย่อยในภาพรวม

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การใช้คำศัพท์โดยจำแนกตามกลุ่มหน่วยย่อยในระดับตำบล

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์การใช้คำศัพท์โดยจำแนกตามกลุ่มหน่วยย่อยในระดับรุ่นอายุ

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์การใช้คำศัพท์โดยจำแนกตามกลุ่มหน่วยย่อยในระดับตำบลและรุ่นอายุ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาลูกผสม โดยพบว่าผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์หลายประเภทปะปนกัน (ภาพ 2) ได้แก่ คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย ภาษาไทยมาตรฐาน และคำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้ นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในระดับตำบลและรุ่นอายุยังมีลักษณะเป็นภาษาลูกผสมในทุกกรณี (ภาพ 3 และภาพ 4) ไม่ใช่เพียงผู้บอกภาษารุ่นอายุใดรุ่นอายุหนึ่งจากตำบลใดตำบลหนึ่งเท่านั้น ในลักษณะดังกล่าว ผลงานวิจัยนี้สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยที่ใช้โดยผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุจากทุกตำบล เป็นภาษาลูกผสม (ภาพ 5) โดยผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุมีอัตราการใช้คำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยจากทุกตำบลมีอัตราการใช้คำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน และ

ผู้บอกภาษารุ่นอายุมากจากทุกตำบลก็มีอัตราการใช้คำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ใกล้เคียงกันเช่นกัน แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ระหว่างกลุ่มผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยและรุ่นอายุมากในแต่ละตำบลจะเห็นได้ว่ามีข้อแตกต่างในการใช้คำศัพท์ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งได้แก่คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปและภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย ผู้บอกภาษารุ่นอายุมากจากทุกตำบลมีอัตราการใช้คำศัพท์ในกลุ่มนี้ต่ำกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุมากเสมอ ในขณะที่ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยจากทุกตำบลมีอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานสูงกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุมากจากทุกตำบลอย่างเห็นได้ชัด (ภาพ 7)

ข้อมูลที่ได้จากหน่วยย่อยทั้ง 4 กลุ่มสามารถสรุปผลได้ดังนี้

หน่วยย่อยกลุ่มที่ 1 เป็นหน่วยย่อยสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น พบว่าจากหน่วยย่อยทั้งหมด 50 หน่วยย่อย มีจำนวน 49 หน่วยย่อยที่ผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่นในอัตราร้อยละ 100 มีเพียง 1 หน่วยย่อย คือหน่วยย่อย 'แก้ว' ที่ผู้บอกภาษาใช้คำ จอก ซึ่งเป็นคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ทั้งนี้ มีการใช้คำศัพท์ดังกล่าวในอัตราเพียงร้อยละ 2.86 เท่านั้น ซึ่งเป็นอัตราที่น้อยมาก ดังนั้นจึงทำให้สามารถยืนยันได้ว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยมีคำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่นเป็นองค์ประกอบเหมือนกันกับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ในประเทศ ฉะนั้นในระดับตำบลและรุ่นอายุ ผู้วิจัยจึงไม่ใช้หน่วยย่อยกลุ่มนี้ในการวิเคราะห์ เนื่องจากพบว่าหน่วยย่อยกลุ่มนี้ไม่มีการแปรแต่อย่างใด

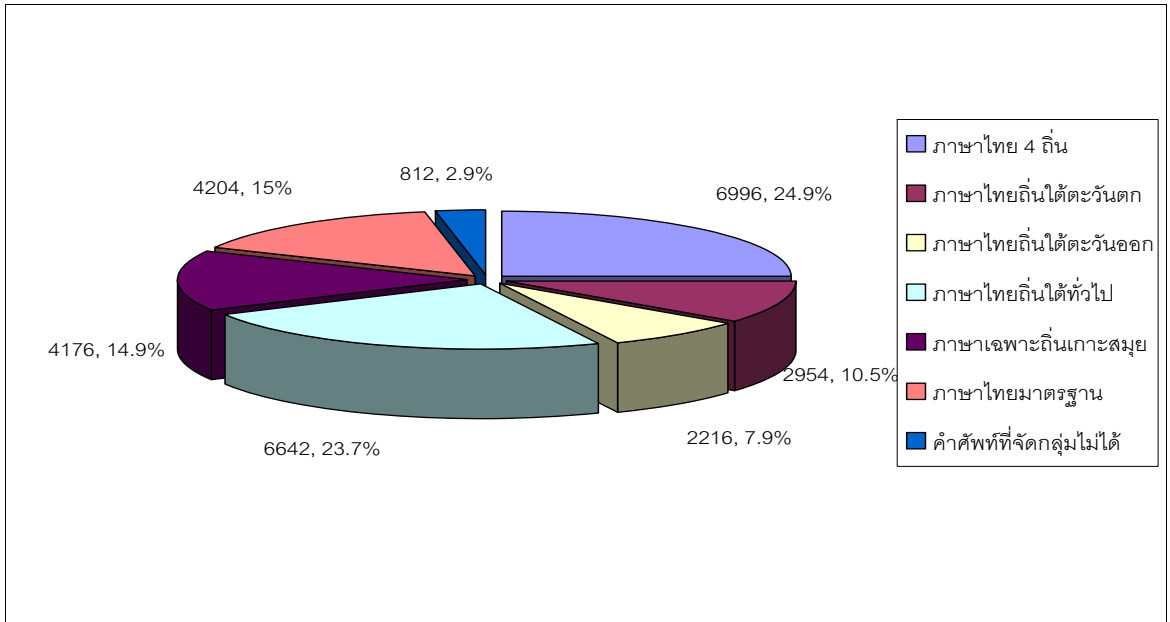
หน่วยย่อยกลุ่มที่ 2 เป็นหน่วยย่อยสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก พบว่าผู้บอกภาษาใช้ทั้งคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกปะปนกันในอัตราที่สูงมาก โดยผู้บอกภาษาใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก กล่าวคือผู้บอกภาษามีอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกร้อยละ 42.2 และคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกร้อยละ 31.7 นอกจากนี้ยังพบว่าหากผู้บอกภาษาไม่ใช้เฉพาะคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกหรือภาษาไทยถิ่นใต้

ตะวันออก คำศัพท์ที่ปรากฏแทนคือคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ภาษาไทยมาตรฐานและคำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้

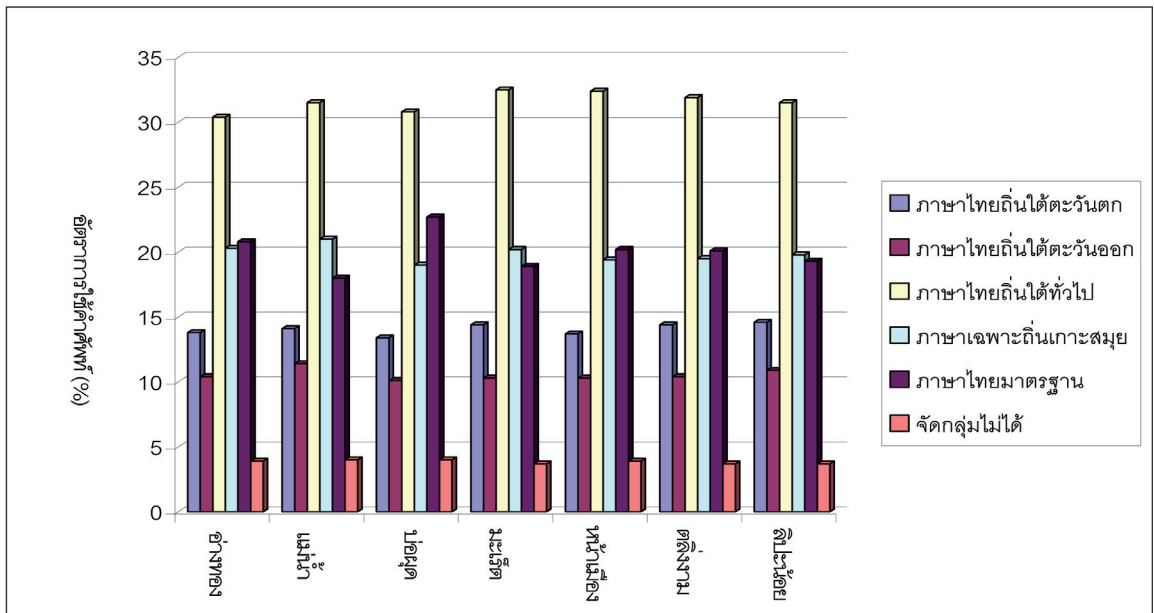
ในระดับตำบลพบว่าผู้บอกภาษาที่อยู่ในถิ่นที่อยู่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นตำบลที่มีนักท่องเที่ยวมากหรือตำบลที่มีนักท่องเที่ยวน้อย ไม่มีความแตกต่างกันในการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก โดยพบว่าทุกตำบลใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก แต่มีข้อที่น่าสังเกตคือ ผู้บอกภาษาจากตำบลบ่อผุดซึ่งเป็นตำบลที่มีความเจริญและมีปริมาณนักท่องเที่ยวมากที่สุดในเกาะสมุย เป็นตำบลที่ผู้บอกภาษามีปริมาณการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปน้อยกว่าผู้บอกภาษาจากตำบลอื่น ๆ และมีปริมาณการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานสูงกว่าผู้บอกภาษาจากตำบลอื่น ๆ

ในแง่ของรุ่นอายุพบว่าผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุใช้ทั้งคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก โดยที่ผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุ ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก กล่าวคือ ผู้บอกภาษารุ่นอายุมากมีอัตราใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกร้อยละ 43.7 ในขณะที่ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยมีอัตราการใช้คำศัพท์ประเภทนี้ร้อยละ 40.7 และผู้บอกภาษารุ่นอายุมากมีอัตราใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกร้อยละ 35.0 ในขณะที่ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยมีอัตราการใช้คำศัพท์ประเภทนี้ร้อยละ 28.3 และหากไม่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกหรือภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก คำศัพท์ที่ปรากฏแทนคือคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ภาษาไทยมาตรฐานและคำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้ ข้อมูลที่น่าสังเกตคือ ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ในปริมาณที่น้อยกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุมากและผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยมีปริมาณการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานสูงกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุมากอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยมีอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานร้อยละ 26.2 ในขณะที่ผู้บอกภาษารุ่นอายุมากมีอัตราการใช้คำศัพท์ประเภทนี้ร้อยละ 10.1

ภาพ 2 ปริมาณและอัตราการใช้คำศัพท์ ไม่แยกตามกลุ่มหน่วยวรรณ

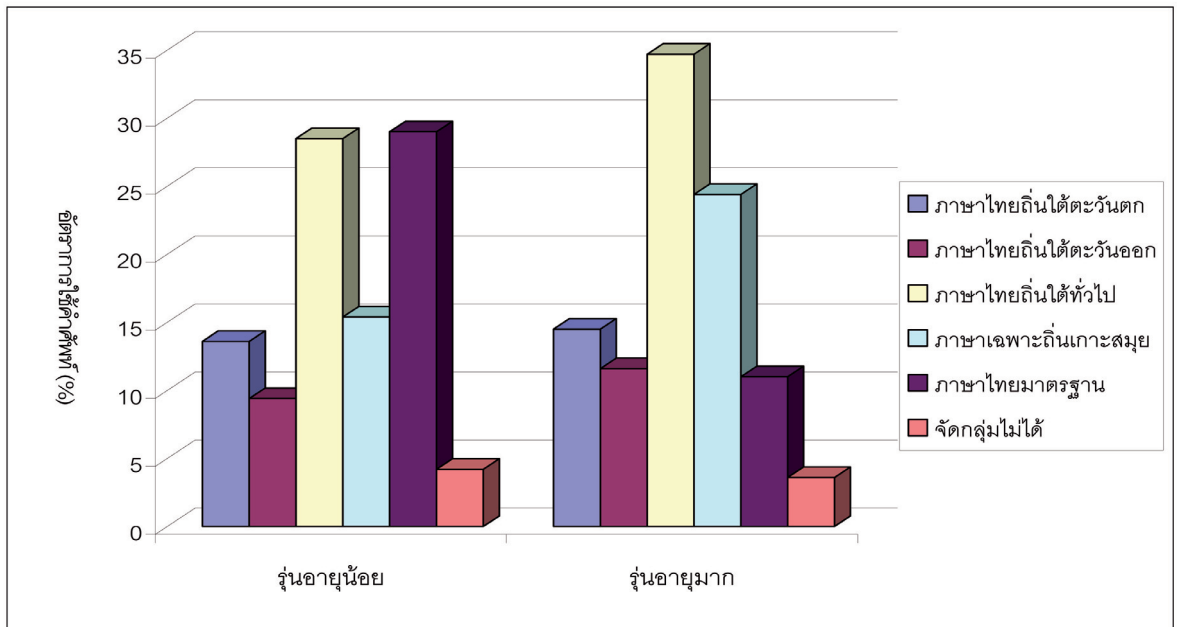

ภาพ 3 อัตราการใช้คำศัพท์แต่ละประเภทในทุกตำบล

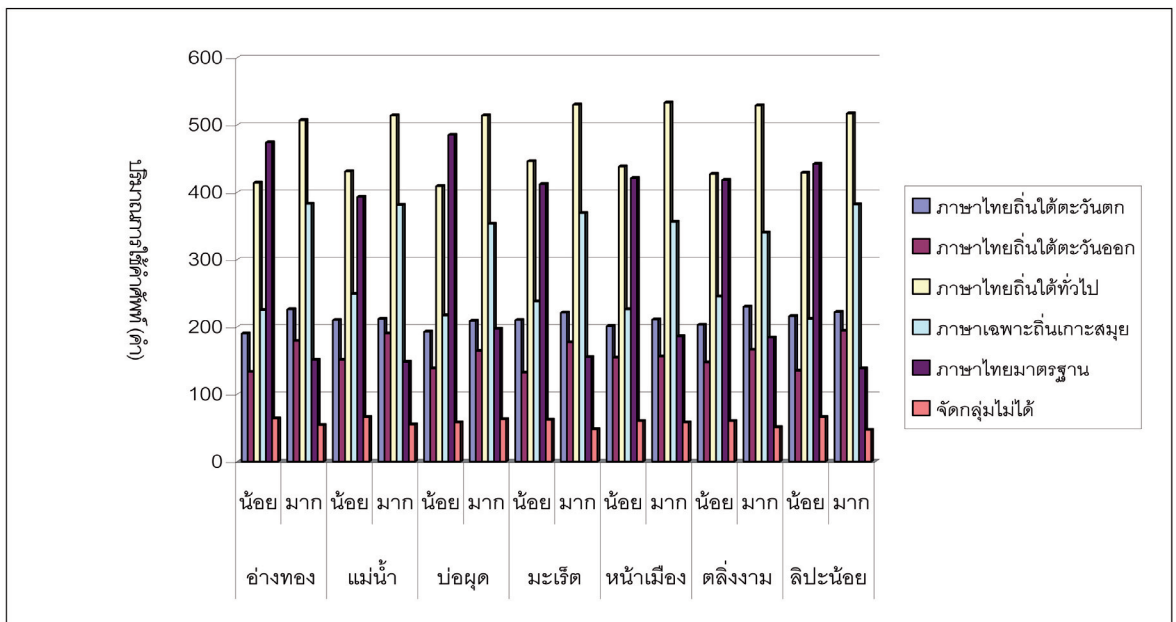

(กราฟสีดูได้จากวารสารฉบับอิเล็กทรอนิกส์)

ภาพ 4 อัตราการใช้คำศัพท์แต่ละประเภทในแต่ละรุ่นอายุ

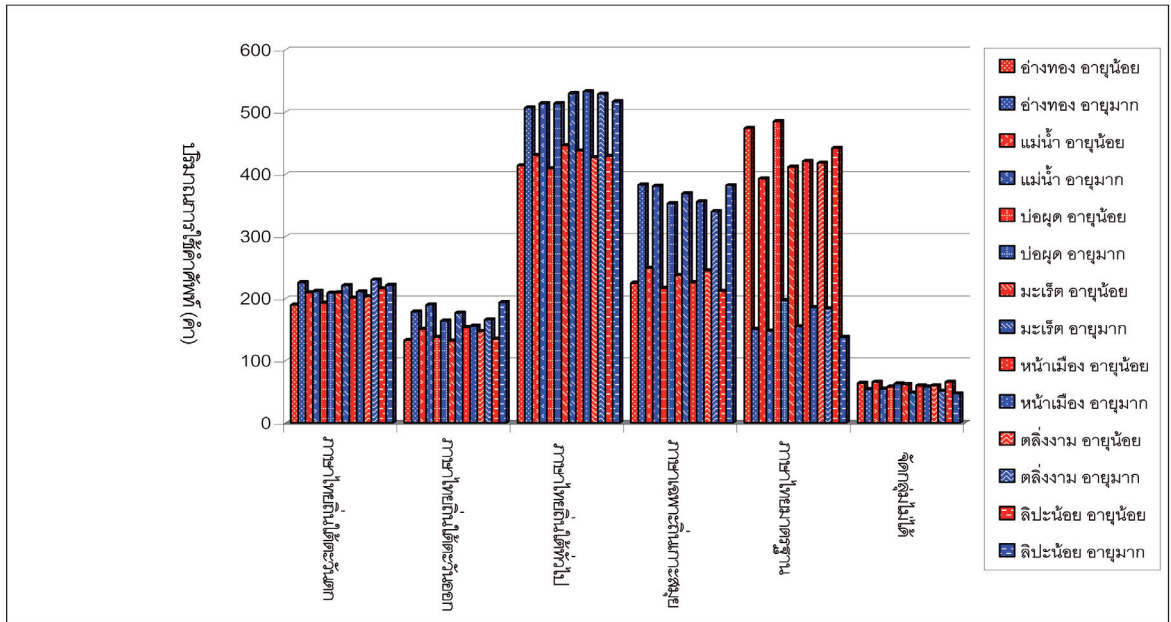

ภาพ 5 ปริมาณการใช้คำศัพท์ทุกประเภทของผู้บอกลาษาทั้ง 2 รุ่นอายุในแต่ละตำบล

(กราฟสีดูได้จากวารสารฉบับอิเล็กทรอนิกส์)

ภาพ 6 ปริมาณการใช้คำศัพท์แต่ละประเภทของผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุในแต่ละตำบล

(กราฟสถิติได้จากวารสารฉบับอิเล็กทรอนิกส์)

หน่วยย่อยกลุ่มที่ 3 เป็นหน่วยย่อยสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป พบว่ามีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปในปริมาณที่สูงมาก และหากไม่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป คำศัพท์ที่ปรากฏแทนคือคำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานและคำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้ แต่จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานในอัตราที่น้อยกว่า พิจารณาได้จากอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปร้อยละ 82.3 และอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานร้อยละ 15.1

ในระดับตำบล พบว่าผู้บอกภาษาที่อยู่ในถิ่นที่อยู่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นตำบลที่ขึ้นกับท้องที่มากหรือตำบลที่ขึ้นกับท้องที่น้อย ไม่มีความแตกต่างกันในการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปผู้บอกภาษาทุกตำบลใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปในปริมาณที่สูงมาก

ในแง่ของรุ่นอายุ พบว่าผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปในปริมาณที่สูงมาก การวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกกลุ่มผู้บอกภาษา 2 รุ่นอายุ ทำให้เห็นว่าคำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานนั้นส่วนใหญ่ถูกใช้โดยผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อย ผลการวิเคราะห์แสดง

ให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนในการใช้คำศัพท์มาตรฐาน กล่าวคือผู้บอกภาษารุ่นอายุมีอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานร้อยละ 23.6 ในขณะที่ผู้บอกภาษารุ่นอายุมากมีอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานเพียงร้อยละ 6.7 เท่านั้น

หน่วยย่อยกลุ่มที่ 4 เป็นหน่วยย่อยสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย พบว่ามีการใช้คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยในปริมาณที่มากพอสมควร แสดงให้เห็นว่าผู้บอกภาษาชาวเกาะสมุยมีแนวโน้มที่ดีในการอนุรักษ์คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย จากหน่วยย่อยทั้งหมด 50 หน่วยย่อย มี 8 หน่วยย่อยที่พบว่ามีการใช้คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยในอัตราร้อยละ 100 และยังมีหลายหน่วยย่อยที่ผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยในอัตรามากกว่าร้อยละ 90 ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นอัตราที่สูงมาก หากผู้บอกภาษาไม่ใช้คำศัพท์ประเภทนี้คำศัพท์ที่ปรากฏแทน ได้แก่ คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ภาษาไทยมาตรฐานและคำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้

ในระดับตำบล พบว่าผู้บอกภาษาที่อยู่ในถิ่นที่อยู่ต่างกัน กล่าวคือไม่ว่าจะเป็นตำบลที่ขึ้นกับท้องที่

มากหรือกลุ่มตำบลที่มีนักท่องเที่ยวน้อย ไม่มีความแตกต่างกันในการใช้คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย

ในแง่ของรุ่นอายุ พบว่าผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุใช้คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแยกกลุ่มรุ่นอายุของผู้บอกภาษา เห็นได้ว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยใช้คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยในอัตราที่แตกต่างจากผู้บอกภาษารุ่นอายุมากอย่างชัดเจน พิจารณาได้จากการที่ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยใช้คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยในอัตราร้อยละ 46.1 ในขณะที่ผู้บอกภาษารุ่นอายุมากใช้ในอัตราร้อยละ 73.2 ในกลุ่มหน่วยวรรณคดีผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานแทนคำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยร้อยละ 37.4 และผู้บอกภาษารุ่นอายุมากใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานในอัตราเพียงร้อยละ 16.3 เท่านั้น

การอภิปรายผล

1. จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยไม่พบงานวิจัยเรื่องใดเลยที่ศึกษาเรื่องคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยอย่างลึกซึ้ง ดังนั้น จึงไม่สามารถทราบได้ว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยมีการใช้คำศัพท์ประเภทใดบ้าง แต่ละประเภทมีส่วนเท่าใด เมื่อเริ่มต้นทำงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยตั้งใจที่จะศึกษาว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาถิ่นย่อยใดในภาษาไทยถิ่นใต้ กล่าวคือ เป็นภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกหรือภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ผู้วิจัยจึงคัดเลือกหน่วยวรรณคดีที่มีการใช้คำศัพท์แตกต่างกันระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก จากงานวิจัยของประภาพรพรณ เสนีตันติกุล (2528) แต่การทำรายงานวิจัยประกอบรายวิชา 2209657 วิทยาลัยภาษาถิ่น ซึ่งถือเป็นโครงการนำร่องในงานวิจัยนี้ ทำให้ผู้วิจัยพบว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยมีการใช้คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปและภาษาไทยมาตรฐานด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยอาจจะเป็นภาษาลูกผสม หน่วยวรรณคดีที่ใช้ในงานวิจัยนี้จึงต้องเป็นหน่วยวรรณคดีที่สามารถศึกษาคำศัพท์ได้ครบทุกประเภท ได้แก่ คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุยและภาษาไทยมาตรฐาน ทั้งนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถใช้หน่วยวรรณคดีจากงานวิจัยของประภาพรพรณ

(2528) เพียงกลุ่มเดียวมาเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคัดเลือกหน่วยวรรณคดี 4 กลุ่ม กลุ่มละ 50 หน่วยวรรณคดี รวมทั้งสิ้น 200 หน่วยวรรณคดีเพื่อศึกษาคำศัพท์ที่ต่างประเภทกัน ได้แก่ หน่วยวรรณคดีกลุ่มที่ 1 เป็นหน่วยวรรณคดีสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น หน่วยวรรณคดีกลุ่มที่ 2 เป็นหน่วยวรรณคดีสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก หน่วยวรรณคดีกลุ่มที่ 3 เป็นหน่วยวรรณคดีสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป และหน่วยวรรณคดีกลุ่มที่ 4 เป็นหน่วยวรรณคดีสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย ถึงแม้ว่าผลงานวิจัยนี้จะยังไม่สามารถแสดงสัดส่วนของคำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยได้อย่างชัดเจน แต่ผลสรุปของงานวิจัยนี้ก็สามารถยืนยันได้ว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาลูกผสม และการแบ่งหน่วยวรรณคดีเป็น 4 กลุ่มเพื่อศึกษาคำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้เห็นภาพการใช้ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยได้ใกล้เคียงความจริง

2. ในงานวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลเรื่องทัศนคติต่อภาษาถิ่นของผู้บอกภาษา โดยใช้คำถามประเมินทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อภาษาไทยถิ่นเกาะสมุย ซึ่งตัดแปลงจากงานวิจัยของปาลีรัฐ ทวีทรัพย์รุ่ง (2537) การวิเคราะห์เรื่องทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นเกาะสมุย กำหนดให้มีตัวแปรทัศนคติต่อภาษาถิ่น 2 แบบคือ

ทัศนคติบวกต่อภาษาถิ่น หมายถึง ทัศนคติที่ดีต่อภาษาถิ่น

ทัศนคติลบต่อภาษาถิ่น หมายถึง ทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาษาถิ่น

การนับคะแนนทัศนคติ หากตอบภาษาเกาะสมุยได้ 1 คะแนน ภาษากรุงเทพฯ ได้ 0 คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่ได้ 3-5 คะแนน ถือว่าเป็นผู้ที่ทัศนคติบวกต่อภาษาถิ่น ส่วนผู้ที่ได้ 1-2 คะแนน จะถือว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติลบต่อภาษาถิ่น

จากการวิเคราะห์ พบว่าผู้บอกภาษามีทัศนคติบวกหรือทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในอัตราร้อยละ 100 กล่าวคือผู้บอกภาษาชาวเกาะสมุย ทั้งหมด 140 คน เป็นผู้ที่มีทัศนคติบวกต่อภาษาไทยถิ่นเกาะสมุย ผลงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์กลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งได้แก่คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้

ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปและภาษาเฉพาะถิ่นในปริมาณที่สูงมาก ดังนั้น ข้อมูลการใช้คำศัพท์กลุ่มนี้จึงมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เรื่องทัศนคติต่อภาษาถิ่นของผู้บอกภาษา

ในเรื่องทัศนคติต่อภาษาถิ่นของผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อย พบว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานสูงมาก ซึ่งหากเปรียบเทียบกับการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานของผู้บอกภาษารุ่นอายุมากจะเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน ผู้วิจัยคิดว่ากรณีเช่นนี้ควรพบในกลุ่มผู้ที่มีทัศนคติลบต่อภาษาถิ่นมากกว่า แต่ผลการวิเคราะห์ทัศนคติปรากฏว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยทุกคนเป็นผู้ที่มีทัศนคติบวกต่อภาษาถิ่น ทำให้ดูเหมือนว่าผลการวิเคราะห์เรื่องทัศนคติของผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยมีความขัดแย้งกับผลการวิจัย ทั้งนี้ จากการที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง ทำให้ได้พูดคุยอย่างใกล้ชิดกับผู้บอกภาษา ผู้วิจัยพบว่าผู้บอกภาษาชาวเกาะสมุยรุ่นอายุน้อยทุกคนเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาถิ่นจริง แต่อาจเป็นเพราะความเจริญอย่างรวดเร็วของเกาะสมุย ความทันสมัยและเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ที่มีผลต่อการใช้ภาษาของผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อย ทำให้ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยได้รับอิทธิพลการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน จนมีความรู้สึกคุ้นเคยและไม่รู้สึกแตกต่างจากการใช้คำศัพท์ภาษาถิ่นของตนเอง ผู้วิจัยคิดว่าเรื่องทัศนคติต่อการใช้ภาษาของผู้บอกภาษาชาวเกาะสมุยเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก ควรมีการศึกษาอย่างละเอียดต่อไปในอนาคต

3. งานวิจัยที่ผ่านมาที่มีการกล่าวถึงภาษาลูกผสม ได้แก่ งานวิจัยของบราวน์ (1965), วิจินตัน ภาณุพงศ์ (2529), พิณรัตน์ อัครวัฒน์กุล (2546) นักภาษาศาสตร์ทั้ง 3 ท่านได้ศึกษาภาษาโคราช (ภาษาไทยถิ่นโคราช/ไทแดง/ไทโคราช) และลงความเห็นตรงกันว่าภาษาโคราชเป็นภาษาที่มีลักษณะเป็นภาษาลูกผสม เนื่องจาก ผู้พูดชาวโคราชใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง แต่ใช้ระบบวรรณยุกต์ที่มีลักษณะเหมือนภาษาลาว พิณรัตน์ (2546) ยังพบอีกว่าภาษาละโว้และภาษาไชโยที่พูดในอำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี มีวรรณยุกต์บางลักษณะคล้ายคลึงกับวรรณยุกต์ภาษาลาวอีสาน

และบางลักษณะคล้ายคลึงกับวรรณยุกต์ภาษาผู้ไท จึงสันนิษฐานได้ว่า วรรณยุกต์ภาษาละโว้และภาษาไชโยอาจได้รับอิทธิพลจากวรรณยุกต์ภาษาลาวและภาษาผู้ไท จนกระทั่งเกิดเป็น "วรรณยุกต์ลูกผสม" ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับรูปแบบวรรณยุกต์ภาษาลาวอีสานผสมผสานกับรูปแบบวรรณยุกต์ภาษาผู้ไท เช่นเดียวกับรูปแบบวรรณยุกต์ภาษาไทยใต้/โคราช ซึ่งเป็นลูกผสม

จากกรณีของภาษาโคราช ซึ่งเป็นภาษาที่มีการผสมกันระหว่างคำศัพท์จากถิ่นหนึ่ง และระบบวรรณยุกต์จากอีกถิ่นหนึ่ง บราวน์ (1965) และวิจินตัน (2529) เรียกว่า "ภาษาลูกผสม (hybrid dialects)" ส่วนภาษาละโว้และภาษาไชโย ซึ่งเป็นการผสมกันระหว่างระบบวรรณยุกต์จาก 2 ถิ่น พิณรัตน์ (2546) เรียกว่า "วรรณยุกต์ลูกผสม" ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าลักษณะการเป็นภาษาลูกผสมของภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยที่ผู้วิจัยพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้บอกภาษาชาวเกาะสมุยทั้งหมด ซึ่งเป็นการผสมกันของคำศัพท์หลายประเภทจากถิ่นย่อยหลายถิ่น ได้แก่ คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย ภาษาไทยมาตรฐานและคำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่น่าจะเรียกได้ว่า "ภาษาลูกผสมศัพท์" (Lexical hybrid language) แต่อย่างไรก็ดีหากได้ผลการวิจัยจากงานวิจัยของสุนิสรา กิตติวงศ์ประทีป (กำลังดำเนินการวิจัย) มาวิเคราะห์ร่วมกันก็อาจจะได้ข้อสรุปในเรื่องนี้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากหากงานวิจัยภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยทางด้านวรรณยุกต์พบว่าภาษาลูกผสมทางด้านวรรณยุกต์เช่นกัน คงจะไม่สามารถเรียกภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยว่าภาษาลูกผสมศัพท์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษาเรื่องคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยอย่างละเอียด เพื่อกำหนดสัดส่วนที่ชัดเจนสำหรับคำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทยถิ่นเกาะสมุย
2. ควรใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา โดยใช้ภาษาไทยมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่ได้มีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. ควรใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากจุดเก็บข้อมูลใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าผู้บอกภาษาในจุดเก็บข้อมูลนั้นจะใช้ภาษาอย่างไร เป็นลักษณะการใช้ภาษาแบบดั้งเดิมหรือไม่ เพื่อเปรียบเทียบว่าผลการวิจัยที่ได้มีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. ควรมีการศึกษาตัวแปรทางสังคมอื่น ๆ โดยเฉพาะเรื่องทัศนคติ ว่ามีผลต่อการใช้ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยหรือไม่ อย่างไร

5. ควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกับงานวิจัยนี้อีกในอนาคต คือทุกช่วง 20 ปีเนื่องจากเกาะสมุยเป็นเมืองที่มีความเจริญอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอาจมีผลต่อการใช้ภาษา

เอกสารอ้างอิง

- ทักษิณคดีศึกษา, สถาบัน. (2525). **พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้**. สำนักทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ. (2521). **เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ**. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ สถาบันภาษาศาสตร์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ เอช. (2529). **ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์. คณะอักษรศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาพรรณ เสนีตันติกุล. (2528). **การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราชและสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์. คณะอักษรศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาสีรัฐ ทรัพย์ปรุง. (2537). **การแปรของเสียง (h) ในภาษาถิ่นสงขลาเขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์. คณะอักษรศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณรัตน์ อัครวัฒน์กุล. (2546). **การเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์: กรณีศึกษาภาษากลุ่มลาว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์. คณะอักษรศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ จิตต์ธรรม. (2513). **ภาษาถิ่น**. สงขลา: โรงพิมพ์เมืองสงขลา.
- มณี พยอมยงค์. (2534). **พจนานุกรมภาษาไทย**. ลำปาง: ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- เรืองเดช บันเขื่อนขัตติย์. (2531). **ภาษาถิ่นตระกูลไทย**. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. (2529). **รายงานผลการวิจัย ภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา: โครงการนำร่อง**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำลี รักสุทธี. (2544). **พจนานุกรมภาษาอีสาน-ไทยกลาง**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- อัครา บุญทิพย์. (2535). **ภาษาถิ่นใต้**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- Brown, Marvin J. (1965). **From Ancient Thai to Modern Dialects**. Bangkok: Social Science Association Press of Thailand.
- Diller, Anthony V.N. (1976). **Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation**. Ph.D. Dissertation. Cornell University.